

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Andrzej Szweda-Lewandowski

Warszawa, 07-06-2021 r.

DOOŚ-TSOOŚ.411.18.2021.BW/KS

**Pani
Agnieszka Hobot
„Pectore - Eco” Sp. z o.o.
ul. Zwycięstwa 50/4
44-100 Gliwice**

Szanowna Pani,

W odpowiedzi na wniosek z dnia 5 maja 2021 r. o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, dalej: prognoza, dla projektu *Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030* (dalej: PPNW), na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247; dalej: ustawa ooś), przedstawiam następujące stanowisko.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi we wniosku z dnia 5 maja 2021 r., projekt PPNW zostanie opracowany dla obszaru całego kraju, z uwzględnieniem podziału na obszary dorzeczy i regiony wodne, a jego głównym celem jest zwiększenie retencji wodnej w Polsce. We wniosku wskazano ogólny zakres tematyczny projektowanego PPNW, a do wniosku załączono *Założenia do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021–2027 z perspektywą do roku 2030*, dalej: Założenia do PPNW, które przyjęte zostały uchwałą Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. W ramach przygotowania projektu PPNW dokonany zostanie wybór działań retencyjnych na podstawie dokumentów aktualnie realizowanych i planowanych do realizacji z zakresu gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatu, tj. wspomnianych Założeń do PPNW, planów przeciwdziałania skutkom suszy, aktualizacji planów gospodarowania wodami, aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym, programów w zakresie rozwoju śródlądowych dróg wodnych, miejskich planów adaptacji do zmian klimatu itp. (pełna lista dokumentów wskazana we wniosku z 5 maja 2021 r. oraz w Założeniach do PPNW) oraz na podstawie działań zgłoszonych do PPNW, w tym przez marszałków województw i wojewodów na etapie opiniowania projektu wyżej

wspomnianej uchwały z dnia 10 września 2019 r. Dominującym typem przedsięwzięć wskazanym w Założeniach do PPNW (Załącznik 1 i 2) jest budowa zbiorników retencyjnych.

Prognoza dla projektu PPNW powinna w pełnym zakresie odpowiadać wymaganiom wynikającym z art. 51 ust. 2 ustawy ooś, o ile to możliwe, przy zachowaniu kolejności ustalonej w tym przepisie oraz przy zachowaniu warunków, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 2 ww. ustawy. Prognoza powinna odnosić się do pełnej wersji projektowanego dokumentu i obejmować wszystkie zaplanowane do realizacji działania mogące oddziaływać na środowisko, zwłaszcza na obszary cenne przyrodniczo, niezależnie od ich statusu formalnego np. prawdopodobieństwa uzyskania dofinansowania lub prawdopodobieństwa realizacji. Analizy zawarte w prognozie powinny zostać dostosowane stopniem szczegółowości do stopnia szczegółowości zapisów projektowanego dokumentu, dotyczących poszczególnych działań i zadań. Dobór dla poszczególnych przypadków metod analiz oraz przyjęty dla nich poziom szczegółowości powinien zostać wyczerpująco wyjaśniony i uzasadniony w części metodycznej prognozy.

W prognozie konieczne jest zapewnienie zgodności z innymi, przyjętymi już dokumentami o charakterze strategicznym i planistycznym o powiązanej problematyce oraz uwzględnienie informacji zawartych w sporządzonych dla nich prognozach. Zaleca się także przeanalizować uwagi do prognoz zawarte w opiniach wydanych przez właściwe organy na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy ooś, w celu uniknięcia powielania błędów. Jako że część działań, które docelowo będą zawarte w projekcie PPNW prawdopodobnie zostało już ocenionych w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko dla innych, przyjętych dokumentów, oceny te należy przytoczyć z prognoz dla tych dokumentów wraz ze szczegółową analizą wpływu planowanych działań na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego. Ponadto, jeżeli dla przedsięwzięć, które zostaną uwzględnione w projekcie PPNW zostały opracowane raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wydane zostały decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach lub oceny wodnoprawne, to w prognozie należy również uwzględnić informacje i ustalenia wynikające z tych dokumentów w celu zapewnienia między nimi spójności. W przypadkach, gdy zakres PPNW pokrywać się będzie z zakresem dokumentów będących w opracowaniu, zalecane jest skoordynowanie prac tak, by zachować spójność zapisów tworzonych opracowań.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3 ustawy ooś, prognoza powinna w sposób uzasadniony i racjonalny przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, a także popartą merytoryczną argumentacją analizę racjonalnych rozwiązań alternatywnych, zwłaszcza w kontekście budowy zbiorników retencyjnych. Należy także poddać wnikliwej analizie i szczegółowo uzasadnić w prognozie wnioski w zakresie możliwości wystąpienia oddziaływań na środowisko o charakterze transgranicznym.

W prognozie należy dokonać opisu stanu środowiska w sposób umożliwiający określenie rodzajów i skali przewidywanych oddziaływań oraz określenie zmian spowodowanych realizacją PPNW, które mogą zaistnieć w przyszłości. Prognoza powinna umożliwić identyfikację na jak najwcześniejszym etapie potencjalnych kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych. Ze względu na wrażliwość elementów środowiska, które mogą być dotknięte skutkami realizacji postanowień projektu PPNW, jest niezwykle istotne, aby jak najwcześniej zidentyfikować negatywne oddziaływania, w tym także

o charakterze pośrednim oraz oddalone w sensie przestrzennym i zaprojektować odpowiednie modyfikacje planowanych działań lub środki zaradcze.

W prognozie powinna zostać zawarta szczegółowa analiza wpływu realizacji założeń projektu PPNW na stan i funkcjonowanie wszystkich obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody* (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, ze zm.; dalej jako ustawa o ochronie przyrody) znajdujących się w obszarze oddziaływania tego dokumentu, w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów i powiązania pomiędzy nimi, a także na korytarze ekologiczne (zgodnie z Mapą przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce opracowaną przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży na zlecenie Ministerstwa Środowiska w 2005 r., aktualizacja w 2012 r.). Wskazane jest utworzenie zestawienia wszystkich form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, z którymi kolidują (w rozumieniu możliwego oddziaływania, a nie tylko kolizji przestrzennej) planowane przedsięwzięcia. Należy określić wpływ działań zawartych w projekcie PPNW na prawnie chronione gatunki fauny i flory, zwłaszcza gatunki wodne i od wody zależne (np. ichtiofaunę jako grupę najbardziej narażoną na oddziaływanie ze strony urządzeń wodnych) oraz na ekosystemy i siedliska wodne np. mokradła. Na str. 19 Założeń do PPNW napisano, że PPNW będzie wypełniał zobowiązania m.in. Konwencji Ramsarskiej¹. Wobec tego w prognozie należy wskazać w jaki sposób i jakie działania będą wpisywały się w ustalenia tej Konwencji i jej zobowiązania.

Analiza wpływu realizacji postanowień dokumentu na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego powinna z podobną uwagą traktować zarówno sytuacje bezpośredniego zagrożenia dla gatunków i siedlisk przyrodniczych, jak również oddziaływania pośrednie. Wskazane jest uwzględnienie wytycznych Komisji Europejskiej w zakresie uwzględniania problematyki zmian klimatu i różnorodności biologicznej w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. W prognozie powinno także znaleźć się odniesienie do kwestii rozprzestrzeniania się gatunków obcych, w szczególności gatunków inwazyjnych, w przypadku których często tempo kolonizacji nowych obszarów jest zależne od stopnia przekształcenia naturalnych siedlisk.

Przy analizach dotyczących wpływu na środowisko, w tym na obszary Natura 2000, koniecznym jest wskazanie nie tylko samego charakteru oddziaływań, ale również określenie czy są one znaczące. We wnikliwy sposób należy zbadać kwestię wpływu PPNW na obszary Natura 2000, w szczególności na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt, będące przedmiotami ochrony w tych obszarach. Należy podkreślić, że analizy w powyższym zakresie powinny uwzględniać wszystkie obszary Natura 2000, na które może wpływać dana inwestycja, niezależnie od tego, czy przedsięwzięcie lub działanie realizowane jest w granicach obszaru, czy poza nim. W przypadku identyfikacji w prognozie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 17 ustawy o oś lub braku możliwości wykluczenia tego oddziaływania, należy podkreślić, że zgodnie z art. 55 ust. 2 ustawy o oś, projekt dokumentu nie może zostać przyjęty, o ile nie zostaną spełnione łącznie wszystkie przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy o ochronie przyrody. W przypadku stwierdzenia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, należy w prognozie wyraźnie wykazać i uzasadnić spełnienie tych przesłanek.

---

¹ Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r. (Dz. U. 1978 nr 7 poz. 24)

W związku z planowaną realizacją działań związanych bezpośrednio z gospodarką wodną oraz ingerencją w wody powierzchniowe i podziemne, należy ocenić wszystkie działania pod względem ich wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz w art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2021 r. poz. 624) określonych dla jednolitych części wód powierzchniowych lub podziemnych lub obszarów chronionych zależnych od wód. Stosowna analiza w tym zakresie powinna zostać przeprowadzona adekwatnie do poziomu szczegółowości projektu PPNW i zawierać w szczególności:

- identyfikację czynników oddziaływania na osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, w tym obszarów chronionych, o których mowa w art. 16 pkt 32 ustawy *Prawo wodne*, na etapie realizacji i eksploatacji działań objętych dokumentem;
- przedstawienie, na jakie elementy klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych oraz ich składowe będzie oddziaływała realizacja działań objętych dokumentem,
- ocenę wpływu czynników oddziaływania na poszczególne elementy klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych i ich składowe oraz obszary chronione, o których mowa w art. 16 pkt 32 ustawy *Prawo wodne*, w zakresie oddziaływań bezpośrednich i pośrednich, krótko i długoterminowych, prawdopodobieństwa ich występowania oraz ich odwracalności;
- przedstawienie analizy ewentualnych oddziaływań skumulowanych na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych,
- przedstawienie planowanych działań mających na celu: unikanie, zapobieganie i ograniczenie oddziaływań na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych na etapach realizacji i eksploatacji planowanych działań,
- opis możliwych do realizacji innych rozwiązań projektowych uwzględniających szczególne cechy planowanych działań.

Inwestycje posiadające konkretne lokalizacje powinny zostać ocenione zgodnie z ich przewidywanym oddziaływaniem na konkretne jednolite części wód i wskazane dla nich cele środowiskowe. W przypadku identyfikacji działań mogących spowodować nieosiągnięcie dobrego stanu wód lub pogorszenie dobrego stanu wód, należy wykazać spełnienie warunków, o których mowa w art. 68 ustawy *Prawo wodne*, wraz z uzasadnieniem spełnienia tych warunków.

W związku z charakterem zjawisk, których dotyczy projekt PPNW, szczególnie istotna jest ocena adekwatności proponowanych działań do zakładanego celu jakim jest zwiększenie retencji wodnej w Polsce, przy uwzględnieniu korzystnych i niekorzystnych interakcji tych działań z innymi elementami, czynnikami i procesami, także tymi, których nie obejmują zapisy projektowanego dokumentu. Należy zwrócić szczególną uwagę na kompleksowość analiz, które powinny obejmować wszystkie istotne na objętym opracowaniem terenie uwarunkowania środowiskowe i antropogeniczne oraz zachodzące pomiędzy nimi relacje. Wszystkie zawarte w prognozie analizy powinny zostać przedstawione zarówno w sposób jednostkowy, jak i skumulowany. Oddziaływania skumulowane należy zidentyfikować, przeanalizować i ocenić zarówno pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami zaplanowanymi do realizacji w ramach projektu PPNW jak i pomiędzy PPNW, a przedsięwzięciami istniejącymi, realizowanymi bądź planowanymi do realizacji, ujętymi w innych dokumentach. Poszczególne

wskazane w projektowanym dokumencie działania powinny być zawsze oceniane w kontekście wszystkich istotnych uwarunkowań i potrzeb, a także w kontekście pozostałych zapisów projektu.

Przedstawione w prognozie propozycje w zakresie metod i częstotliwości monitoringu powinny być opracowane w sposób pozwalający na ocenę rzeczywistego wpływu realizacji założeń projektu PPNW na środowisko przyrodnicze oraz na ocenę skuteczności zaproponowanych działań minimalizujących.

Zaleca się potraktowanie ze szczególną uwagą analiz o charakterze przestrzennym oraz przedstawienie lokalizacji planowanych działań na tle innych form wykorzystywania przestrzeni (np. korytarzy ekologicznych czy obszarów chronionych) na mapach. Podobne zalecenie dotyczy wszelkich innych istotnych zjawisk o charakterze przestrzennym oraz interakcji tych zjawisk.

Z poważaniem,

MAREK KAJS
Zastępca Generalnego Dyrektora
Zastępca Generalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

- Pan Marek Gróbarczyk, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury